Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2014, sp. zn. 5 Tdo 1332/2014, ECLI:CZ:NS:2014:5.TDO.1332.2014.1

Číslo: 26/2015

Právní věta:

I. K rozlišování úmyslné a nedbalostní formy zavinění u trestných činů ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty podle § 156 a § 157 tr. zákoníku.

II. Jestliže pachatel měl na prodej a prodával alkohol nebezpečný lidskému zdraví, a to bez kontrolních pásek, porušil tak důležitou povinnost uloženou mu podle zákona ve smyslu § 156 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku a § 157 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, neboť byť takové označení primárně slouží pro daňové účely, je současně i zárukou toho, že při výrobě nápojů z lihu byly dodrženy stanovené výrobní normy a postupy (srov. § 1 zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu, ve znění účinném do 30. 11. 2013, nyní § 1 zákona č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu, ve znění pozdějších předpisů).

Tomuto postupu nebrání skutečnost, že k uvedenému porušení zákona se současně přihlíželo i z hlediska přečinu porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 odst. 1 alinea druhá tr. zákoníku, neboť zákaz dvojího přičítání téže okolnosti platí jen při posuzování okolností v rámci skutkové podstaty téhož trestného činu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.11.2014

Spisová značka: 5 Tdo 1332/2014

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty, Porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží, Zákaz dvojího přičítání téže okolnosti

Předpisy: §14 Zákona č. 328/1991 Sb.
§155 Zákona č. 40/1964 Sb.
§313 Zákona č. 513/1991 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání nejvyššího státního zástupce podaného v neprospěch obviněných B. T., roz. A., a T. H. T., proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 5. 2014, sp. zn. 7 To 119/2014,

který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Karviné pod sp. zn. 5 T 206/2013, zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě a přikázal mu, aby věc obviněných znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Karviné ze dne 19. 12. 2013, sp. zn. 5 T 206/2013, byli pod body 1. a 2. výroku o vině obvinění B. T. a T. H. T. uznáni vinnými zvlášť závažným zločinem ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty podle § 156 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 trestního zákoníku (zákona č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dále jen „tr. zákoník“), a přečinem porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 odst. 1 druhá alinea tr. zákoníku. Za tyto trestné činy byla obviněná B. T. odsouzena podle § 156 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 3 (tří) let. Podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku jí byl výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 5 (pěti) let. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku jí byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu podnikatelské činnosti v rámci uděleného živnostenského oprávnění s předmětem podnikání výroba, obchod a služby, neuvedené v přílohách č. 1 až 3 živnostenského zákona č. 355/1991 Sb., s oprávněním pro obor činnosti velkoobchod a maloobchod na dobu 5 (pěti) let. Obviněný T. H. T. byl odsouzen podle § 156 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 3 (tří) let. Podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku mu byl výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 5 (pěti) let. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku byl obviněnému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu podnikatelské činnosti v rámci uděleného živnostenského oprávnění s předmětem podnikání výroba, obchod a služby, neuvedené v přílohách č. 1 až 3 živnostenského zákona č. 355/1991 Sb., s oprávněním pro obor činnosti velkoobchod a maloobchod na dobu 5 (pěti) let. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněným B. T. a T. H. T. uložena povinnost zaplatit na náhradu škody poškozeným K. B., trvale bytem R., B. 1566, okres K., částku 1000 Kč, Ing. V. F., trvale bytem P., B. 1619, okres K., částku 342 200 Kč, V. z. p. ČR, se sídlem D. 1404, P., částku 59 030 Kč, a Z. p. m. v. ČR, se sídlem K. 1441/46, P. 10, částku 42 366 Kč, a to rukou společnou a nerozdílnou. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl poškozený K. B., trvale bytem R., B. 1566, okres K., odkázán se zbytkem nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Krajský soud v Ostravě, který projednal odvolání obviněných B. T., T. H. T. a státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Karviné, jako soud odvolací, rozhodl rozsudkem ze dne 27. 5. 2014, sp. zn. 7 To 119/2014, tak, že z podnětu podaného odvolání obviněných B. T. a T. H. T. podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že obvinění B. T. a T. H. T. se nově uznávají vinnými, že obviněná B. T. jako osoba samostatně výdělečně činná v oboru velkoobchod a maloobchod, vykonávající tuto živnost v prodejně potravin B. T. v B., okr. K., na ul. S. 14, a její manžel, obviněný T. H. T., který jí v prodejně vypomáhal a spolu s ní i prodával sortiment prodejnou nabízený, tedy i alkohol, poté, co z nezjištěných zdrojů mimo oficiální distribuční síť nikoli od výrobce či obchodníka oprávněného k obchodu s alkoholem získali alkoholické nápoje, které nebyly opatřeny kontrolními páskami, tedy v rozporu s ustanovením § 1, 2 a 3 zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu, v platném znění, aby je nabízeli k prodeji ve své provozovně bez vystavení stvrzenky o prodeji – účtenky, kdy tyto lahve v prodejně umisťovali mimo prodejní část dozadu či pod pult, aby nebyly běžně viditelné, nerespektovali ustanovení § 10 odst. 1 písm. a), b), d) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, v platném znění, a čl. 14 a 18 nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 178/2002 ze dne 28. 1. 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, ačkoliv věděli, že takto pokoutně získané alkoholické nápoje neopatřené kontrolními páskami mohou být nebezpečné, zdravotně závadné a ohrozit lidské zdraví, přesto

– v přesně nezjištěné době v druhé polovině měsíce srpna 2012, nejpozději však do 19. 8. 2012 prodali ve své prodejně potravin B. T. v B. na ul. S. 14, okr. K., Z. B., již zemřelé manželce K. B., několik lahví alkoholu o obsahu 1 litru, a to značek Vodka Frederico, Rum Frederico, které nebyly opatřeny kontrolními páskami, kdy z části takto zakoupeného alkoholu připravila Z. B. tzv. domáckou lihovinu – bowle, přičemž z lahve označené jako Vodka Frederico po úmrtí manželky, k němuž došlo dne 26. 8. 2012 nikoli v příčinné souvislosti s požíváním alkoholu, K. B. popíjel a následně zbytek alkoholu z této lahve přelil do menší lahve, tzv. plaskačky o objemu 0,1 litru, přičemž dne 13. 9. 2012 v ranních hodinách začal mít zdravotní obtíže v podobě rozostřeného vidění, kdy po návštěvě svého obvodního lékaře byl následně odeslán do B. městské nemocnice, kde byl vyšetřen, následně převezen do Městské nemocnice v O.-F., kde v jeho krvi byla zjištěna hladina metylalkoholu ve výši 980 mg/litr, přičemž hladina metylalkoholu v krvi v hodnotě nad 200 mg/litr je již považována za toxickou a již požitím 5 až 10 ml čistého alkoholu metanolu může dojít k vážnému poškození zraku až k trvalé slepotě a při dávce 30 ml již může nastat smrt, kdy v době od 13. 9. do 15. 9. 2012 se při hospitalizaci v Městské nemocnici O.-F. podrobil osmihodinové dialýze za účelem úpravy vnitřního prostředí organizmu, přičemž prokázaná intoxikace metanolem s hladinou v krvi v hodnotě 980 mg/litr byla v době přijetí do nemocnice doprovázena metabolickou acidózou a pseudopapilitidou, kteréžto jsou ze soudně lékařského hlediska považovány za vážnou poruchu zdraví, které vytvářely reálný předpoklad pro ohrožení života či vznik závažných trvalých následků jako jsou slepota, neurologické a psychické poruchy, kdy k těmto závažným následkům nedošlo jen shodou šťastných okolností včetně včasné hospitalizace K. B. a účinnosti zavedené léčby, přičemž při zkoumání zajištěného vzorku lihoviny v lahvi označené jako Vodka Ferdinand o objemu 0,1 litru byl zjištěn obsah metanolu ve vzorku v hodnotě 161±7 g, tj. 1158 ±50 g/na jeden litr ethanolu o koncentraci 100 % objemových, tedy 20 % objemových jednotek metanolu, kdy tato hodnota metanolu ve vzorku je ve vyšším než přípustném množství stanoveném v nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 110/2008 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení lihovin,

– dne 6. 9. 2012 v odpoledních hodinách prodali ve své provozovně prodejny potravin B. T. v B. na ul. S. 14, okr. K., Ing. V. F. lahev alkoholu zn. Lašský rum o objemu 1 litr, která nebyla opatřena kontrolní páskou, a to za částku 80,- Kč, kdy z této lahve vypil Ing. V. F. ještě téhož dne večer asi dva decilitry alkoholu a ve dnech 7. 9. a 8. 9. 2012 dvakrát další dva decilitry – celkem tedy šest decilitrů, přičemž k večeru na sobě začal pociťovat problémy s ostrostí vidění, kdy druhého dne ráno již zjistil, že vidí jen mlhavě a pouze obrysy předmětů, následně byl odvezen do B. městské nemocnice, kdy mu při vyšetření krve byla zjištěna v této hladina metylalkoholu ve výši 200 mg/litr, přičemž právě hladina metylalkoholu v krvi v této výši je již považována za toxickou, kdy již po požití 5 až 10 ml čistého metanolu může dojít k vážnému poškození zraku a trvalé slepotě a při požití dávky kolem 30 ml může dojít ke smrti, poté byl Ing. V. F. převezen k hospitalizaci na oddělení JIP Městské nemocnice O.-F., kde pobýval od 9. 9. do 21. 9. 2012, přičemž u něj byla konstatována otrava metanolem doprovázená metabolickou acidózou a oboustrannou slepotou na podkladě pseudopapilitidy, kdy prokázanou intoxikací metanolem byla zjištěna ztráta zraku – slepota trvalého charakteru na podkladě toxického poškození očního nervu, kterýžto stav ze soudně lékařského hlediska vytvářel reálný předpoklad pro ohrožení života, přičemž k tomuto následku nedošlo jen shodou šťastných okolností včetně včasné hospitalizace a účinnosti zavedené léčby, přičemž při zkoumání zajištěného vzorku lihoviny v lahvi označené jako Lašský tuzemák o objemu 1 litru o deklarovaných 40 % objemových jednotek alkoholu (etanolu) byl zjištěn obsah metanolu ve vzorku v hodnotě 146 ±4 g, tj. 864±24 g na jeden litr ethanolu o koncentraci 100 % objemových, tedy 18 % objemových jednotek metanolu, kdy tato hodnota metanolu ve vzorku je ve vyšším než přípustném množství stanoveném v nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 110/2008 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení

lihovin, čímž spáchali obviněná B. T. přečin ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty z nedbalosti podle § 157 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, a přečin porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 odst. 1 druhá alinea tr. zákoníku, a obviněný T. H. T. přečin ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty z nedbalosti podle § 157 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, a přečin porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 odst. 1 druhá alinea tr. zákoníku.

Za tyto trestné činy byla obviněná B. T. nově odsouzena podle § 157 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 1 (jednoho) roku a 8 (osmi) měsíců. Podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku jí byl výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 3 (tří) let. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku byl obviněné uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu podnikatelské činnosti v rámci živnostenského oprávnění s předmětem podnikání výroba, obchod a služby, neuvedené v přílohách č. 1 až 3 živnostenského zákona č. 455/1991 Sb., s oprávněním pro obor činnosti velkoobchod a maloobchod na dobu 4 (čtyř) let. Za uvedené trestné činy byl obviněný T. H. T. odsouzen podle § 244 odst. 1 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 1 (jednoho) roku. Podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku mu byl výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 3 (tří) let. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu podnikatelské činnosti v rámci živnostenského oprávnění s předmětem podnikání výroba, obchod a služby, neuvedené v přílohách č. 1 až 3 živnostenského zákona č. 455/1991 Sb., s oprávněním pro obor činnosti velkoobchod a maloobchod na dobu 4 (čtyř) let. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněným B. T. a T. H. T. uložena povinnost zaplatit na náhradu škody poškozeným K. B., trvale bytem R., B. 1566, okres K., částku 1000 Kč, Ing. V. F., trvale bytem P., B. 1619, okres K. částku 342 200 Kč, V. z. p. ČR, se sídlem D. 1404, P., částku 59 030 Kč, a Z. p. m. v. ČR, se sídlem K. 1441/46, P. 10, částku 42 366 Kč, a to rukou společnou a nerozdílnou. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl poškozený K. B., trvale bytem R., B. 1566, okres K., odkázán se zbytkem nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Odvolání státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Karviné bylo podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítnuto.

Proti uvedenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 5. 2014, sp. zn. 7 To 119/2014, ve spojení s rozsudkem Okresního soudu v Karviné ze dne 19. 12. 2013, sp. zn. 5 T 206/2013, podal nejvyšší státní zástupce [prostřednictvím svého náměstka v souladu s § 8 odst. 1 písm. a), odst. 2 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů] dovolání v neprospěch obviněných B. T. a T. H. T., přičemž dovolání podal do všech výroků rozsudku z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 5. 2014, sp. zn. 7 To 119/2014, spočívá na nesprávném právním posouzení skutku.

Nejvyšší státní zástupce ve svém mimořádném opravném prostředku konkrétně uvedl, že okresní soud podle názoru krajského soudu pochybil, pokud jednání obviněných kvalifikoval jako zločin ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty podle § 156 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 tr. zákoníku. Podle krajského soudu jednání obviněné T. skutkovou podstatu uvedeného zločinu nenaplňuje, když vykazuje znaky toliko nedbalostní formy daného deliktu, a sice přečinu ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty z nedbalosti podle § 157 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku. To platí i u obviněného T., jenž spáchal, podle krajského soudu, rovněž pouhý korespondující nedbalostní přečin, navíc mu, na rozdíl od obviněné T., nelze klást za vinu „porušení důležité povinnosti“, tzn. jeho jednání naplňuje znaky skutkové podstaty přečinu ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty z nedbalosti podle § 157 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku. Avšak právě zmíněným posunem v zaujaté právní kvalifikaci krajský soud pochybil. Stanovisko krajského soudu o naplnění pouhé nedbalostní formy příslušného deliktu neobstojí. Neobstojí ani názor, že obviněný T. svým jednáním neporušil „důležitou povinnost“. Z

hlediska tohoto dovolání je zaprvé podstatné, zda obvinění, když v rozporu s jiným právním předpisem měli na prodej potraviny, jejichž požití je nebezpečné lidskému zdraví, činili tak úmyslně, nebo z nedbalosti. Podle nejvyššího státního zástupce tak činili úmyslně, protože byli s možností ohrožení lidského zdraví srozuměni. Obviněným se naproti tomu neklade za vinu srozumění s tím, že distribuují alkohol obsahující smrtící množství látky metanol, neboť v takovém případě by jejich jednání bylo třeba kvalifikovat jako přísněji trestný poruchový trestný čin. Skutková zjištění svědčí o úmyslném jednání obviněných, a to v podobě úmyslu nepřímého podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku. Obvinění jednak věděli, že předmětné alkoholické nápoje pocházejí z nelegálních zdrojů mimo oficiální distribuční síť, nikoliv od oprávněného výrobce či obchodníka a jednak též věděli, že takto pokoutně získané alkoholické nápoje neopatřené kontrolními páskami mohou být nebezpečné, zdravotně závadné a mohou ohrozit lidské zdraví. Byli si tedy vědomi existence ohrožení lidského zdraví. Toto skutkové zjištění připouští jak nepřímý úmysl obviněných, tak i jejich vědomou nedbalost. Tyto formy zavinění se totiž v intelektuální složce shodují (vědění možnosti). Rozdíl mezi nimi spočívá v tom, že osoba jednající s vědomou nedbalostí spoléhá, že škodlivý následek (porucha či ohrožení právního statku) nenastane, kdežto při nepřímém úmyslu je srozuměna s tím, že tento následek nastane. Osoba jednající vědomě nedbale tedy ví, že může způsobit trestněprávně relevantní následek, nechce ho však způsobit ani s jeho způsobením není srozuměna. Spoléhá se naopak na to, že ho nezpůsobí. Ze skutkových zjištění obsažených v tzv. skutkové větě napadeného rozsudku, blíže rozvedených v jeho odůvodnění, však nelze dovodit existenci žádných konkrétních důvodů, na které by obvinění, doufajíce, že k trestněprávně relevantnímu následku nedojde, spoléhali. Jestliže nedbalost dovozuje krajský soud z toho, že se nepodařilo prokázat, jakým způsobem obvinění dotčený alkohol nabyli, jde o zjevnou nesprávnost, neboť z tzv. skutkové věty způsob nabytí alkoholu vyplývá. Výslovně se v ní totiž konstatuje, že obvinění nabyli alkohol pokoutně, resp. mimo oficiální distribuční síť. Ani další dva argumenty krajského soudu, tedy že obvinění alkohol z neoficiálních zdrojů prodávali několik let a nikdy se nic zlého nestalo a že k medializaci tzv. „metanolové kauzy“ došlo až posléze, nepředstavují ony konkrétní okolnosti, které by měly zabránit relevantnímu následku (ohrožení). Nejvyšší státní zástupce dále dodal, že bylo zjištěno, že alkohol pocházel ze zdrojů mimo oficiální distribuční síť, nikoliv od oprávněného výrobce či obchodníka. Alkohol byl tedy získán pokoutně, nebyl ani označen odpovídajícími páskami. Toho si byli obvinění vědomi. Věděli tedy, že obchodují s ilegálními alkoholickými nápoji nacházejícími se mimo legální distribuční síť alkoholu, že jde o alkohol pocházející ze zdroje, jehož kvalitu nebylo možno ověřit a jež nebyla nijak garantována, neboť při výrobě a distribuci ilegálního alkoholu neoznačeného nálepkami k označení zboží pro daňové účely a jeho prodeji s cenou výrazně nižší, než je běžná cena lihovin na trhu, nejsou dodržovány a kontrolovány ze strany kompetentních státních orgánů výrobní normy a postupy pro výrobu lihovin a hygienické předpisy platné pro takovou výrobu. Je notorietou, že takovýto ilegální alkohol potenciálně obsahuje zdraví škodlivé látky. Nejvyšší státní zástupce rovněž odkázal na závěry Nejvyššího soudu prezentované v rozhodnutí ze dne 15. 2.1944, sp. zn. Rv II 530/43.

Nejvyšší státní zástupce rovněž zdůraznil, že je podstatné, zda „důležitou povinnost“ porušila pouze obviněná T., anebo kromě ní zároveň i obviněný T. Nejvyšší státní zástupce i v tomto směru neshledal závěry odvolacího soudu správné s tím, že podle jeho názoru postupoval správně okresní soud, když porušení důležité povinnosti shledal u obou obviněných, a to s odkazem na zákon o povinném značení lihu. Krajský soud pochybil, pokud dospěl k závěru, že uvedený zákon má význam pouze ve vztahu k přečinu porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 tr. zákoníku. Pokud obvinění alkohol získaný bez kontrolních pásek nabízeli k prodeji ve své prodejně, a to za nápadně nízkou cenu a bez vystavení stvrzenek, zároveň tak činili s vědomím, že pokoutně získané alkoholické nápoje neopatřené kontrolními páskami mohou být zdravotně závadné a lidskému zdraví nebezpečné, nejen že v rozporu s jiným právním předpisem uvedli do oběhu zboží bez kontrolních pásek k jeho označení pro daňové účely (přečin podle § 244 tr. zákoníku), nýbrž zároveň měli na prodej potraviny, jejichž požití je nebezpečné lidskému zdraví

(zločin podle § 156 tr. zákoníku), přičemž tímto činem (tím, že měli alkohol bez známek – správně zřejmě „bez kontrolních pásek“ – nebezpečný lidskému zdraví k prodeji) porušili důležitou povinnost uloženou jim podle zákona (povinnosti týkající se značení lihu podle citovaného zákona). Jednočinný souběh zde není vyloučen, což si zřejmě krajský soud plně neuvědomil, stejně jako, že účelem existence kontrolních pásek sloužících ke značení lihu nejsou výlučně jen účely daňové. Byť se jedná o účel primární, nelze přehlédnout ani sekundární účel těchto pásek, a sice to, že tyto kontrolní pásky do jisté míry garantují kvalitu a nezávadnost prodávaného alkoholického nápoje. Absence řádného označení kontrolními páskami bezprostředně s ohrožením lidského zdraví souvisí, resp. představuje jednu z jeho možných podmínek, neboť při výrobě a distribuci ilegálního alkoholu neoznačeného nálepkami k označení zboží pro daňové účely a jeho distribuci s cenou výrazně nižší, než je běžná cena lihovin na trhu, nejsou dodržovány a kontrolovány ze strany kompetentních státních orgánů výrobní normy a postupy pro výrobu lihovin a hygienické předpisy platné pro takovou výrobu. Proto není důvod omezovat povinnosti týkající se kontrolních pásek, resp. značení líhu výlučně ke skutkové podstatě přečinu podle § 244 tr. zákoníku.

Závěrem svého mimořádného opravného prostředku dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání, k jehož konání může přistoupit s ohledem na ustanovení § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř., podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 5. 2014, sp. zn. 7 To 119/2014, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a dále postupoval podle § 2651 odst. 1 tr. ř. a přikázal věc Krajskému soudu v Ostravě, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Pokud by Nejvyšší soud shledal, že je v posuzované věci nutno rozhodnout jiným způsobem, než předpokládaným v § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř., vyjádřil nejvyšší státní zástupce i pro tento případ souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání.

Obvinění B. T. a T. H. T., jímž bylo dovolání nejvyššího státního zástupce doručeno ve smyslu § 265h odst. 2 tr. ř., se k němu do rozhodnutí Nejvyššího soudu nevyjádřili.

Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve v souladu se zákonem zkoumal, zda není dán některý z důvodů pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř., a na základě tohoto postupu shledal, že dovolání ve smyslu § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř. je přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou (§ 265d odst. 1 písm. a/ tr. ř.), řádně a včas (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.) a splňuje náležitosti dovolání. Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vymezených v § 265b tr. ř., Nejvyšší soud dále posuzoval, zda nejvyšším státním zástupcem vznesené námitky naplňují jím tvrzený dovolací důvod, a shledal, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl uplatněn v souladu se zákonem vymezenými podmínkami. Následně se Nejvyšší soud zabýval důvodem odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., tedy zda nejde o dovolání zjevně neopodstatněné, přičemž ani tento důvod pro odmítnutí dovolání neshledal. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud neshledal ani jiné důvody pro odmítnutí dovolání nejvyššího státního zástupce podle § 265i odst. 1 tr. ř., přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků napadeného rozhodnutí, proti nimž bylo toto dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadeným částem rozhodnutí předcházející. K vadám výroků, které nebyly dovoláním napadeny, Nejvyšší soud přihlížel, jen pokud by mohly mít vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno dovolání.

Nejvyšší státní zástupce uplatnil dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., v němž je stanoveno, že tento důvod dovolání je naplněn tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V rámci takto vymezeného dovolacího důvodu je možné namítat buď nesprávnost právního posouzení skutku, tj. mylnou právní kvalifikaci skutku, jak byl v původním řízení zjištěn, v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva, anebo vadnost jiného hmotně právního posouzení. Z toho vyplývá, že důvodem dovolání ve smyslu tohoto ustanovení nemůže být samotné nesprávné skutkové zjištění, a

to přesto, že právní posouzení (kvalifikace) skutku i jiné hmotně právní posouzení vždy navazují na skutková zjištění vyjádřená především ve skutkové větě výroku o vině napadeného rozsudku a blíže rozvedená v jeho odůvodnění. V rámci dovolání podaného z důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je možné na skutkový stav poukázat pouze z hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Nejvyšší soud je zásadně povinen vycházet ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, případně doplněných nebo pozměněných odvolacím soudem. V návaznosti na tento skutkový stav pak zvažuje hmotně právní posouzení, přičemž samotné skutkové zjištění učiněné v napadených rozhodnutích nemůže změnit, a to jak na základě případného doplňování dokazování, tak i v závislosti na jiném hodnocení v předcházejícím řízení provedených důkazů. To vyplývá také z toho, že Nejvyšší soud v řízení o dovolání jako specifickém mimořádném opravném prostředku, který je zákonem určen k nápravě procesních a právních vad rozhodnutí vymezených v § 265a tr. ř., není a ani nemůže být další (třetí) instancí přezkoumávající skutkový stav věci v celé šíři, neboť v takovém případě by se dostával do role soudu prvního stupně, který je z hlediska uspořádání zejména hlavního líčení soudem zákonem určeným a také nejlépe způsobilým ke zjištění skutkového stavu věci ve smyslu § 2 odst. 5 tr. ř., popř. do pozice soudu projednávajícího řádný opravný prostředek, který může skutkový stav korigovat prostředky k tomu určenými zákonem (srov. § 147 až § 150 a § 254 až § 263 tr. ř., a taktéž přiměřeně např. usnesení Ústavního soudu ve věcech pod sp. zn. I. ÚS 412/02, III. ÚS 732/02, III. ÚS 282/03 a II. ÚS 651/02, dále např. usnesení Ústavního soudu ze dne 22. 7. 2008, sp. zn. IV. ÚS 60/06). V té souvislosti je třeba zmínit, že je právem i povinností nalézacího soudu hodnotit důkazy v souladu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. ř., přičemž tento postup ve smyslu § 254 tr. ř. přezkoumává odvolací soud. Zásah Nejvyššího soudu jako dovolacího soudu do takového hodnocení přichází v úvahu jen v případě, že by skutková zjištění byla v extrémním nesouladu s právními závěry učiněnými v napadeném rozhodnutí (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 17. května 2000, sp. zn. II. ÚS 215/99, uveřejněný pod č. 69 ve sv. 18 Sb. nál. a usn. ÚS ČR, nebo nález Ústavního soudu ze dne 20. června 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, uveřejněný pod č. 34 ve sv. 3 Sb. nál. a usn. ÚS ČR; dále srov. rozhodnutí pod sp. zn. III. ÚS 166/95 nebo III. ÚS 376/03). Zásah do skutkových zjištění je dále v rámci řízení o dovolání přípustný jen tehdy, učinil-li dovolatel extrémní nesoulad předmětem svého dovolání (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. 8 Tdo 849/2006). K extrémnímu nesouladu mezi provedenými důkazy a učiněnými skutkovými zjištěními srov. také např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2010, sp. zn. 7 Tdo 448/2010, usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 11. 2009, sp. zn. IV. ÚS 889/09, nebo rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 23. 9. 2005, sp. zn. III. ÚS 359/05. Právě z těchto hledisek se Nejvyšší soud zabýval některými skutkovými otázkami a hodnocením důkazů jak ze strany nalézacího, ale zejména odvolacího soudu ve vztahu k právnímu posouzení jednání obviněných B. T. a T. H. T., a to z hlediska posouzení jejich jednání jako úmyslného zvlášť závažného zločinu ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty podle § 156 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 tr. zákoníku nebo přečinu ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty z nedbalosti podle § 157 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku (u obviněné B. T.), resp. podle § 157 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku (u obviněného T. H. T.), a to s přihlédnutím k naplnění znaku porušení důležité povinnosti vyplývající pro ně podle zákona, popř. vyplývající pro ně z jejich povolání.

Obvinění B. T. a T. H. T. byli soudem prvního stupně uznáni vinnými zvlášť závažným zločinem ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty podle § 156 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 tr. zákoníku a přečinem porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 odst. 1 druhá alinea tr. zákoníku.

Trestného činu ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty podle § 156 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 tr. zákoníku se měli obvinění dopustit tím, že v rozporu s jiným právním předpisem měli na prodej potraviny, jejichž požití nebo užití k obvyklému účelu je nebezpečné lidskému zdraví, porušili takovým činem důležitou povinnost uloženou jim podle zákona, a způsobili

takovým činem těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob. Pojmem „má na prodej“ se rozumí, že pachatel přechovává závadné potraviny nebo jiné předměty za účelem prodeje. Na formě prodeje nezáleží. Může, ale nemusí jít ani o legální prodej. Nevyžaduje se ani soustavnost jednání, postačí i jen ojedinělý případ, byť zpravidla půjde o více případů. Nebezpečnost potravin nebo jiných předmětů pro lidské zdraví je třeba posuzovat vždy v souvislosti s obvyklým účelem jejich požívání nebo jiného užívání. Potravinami se rozumí veškeré poživatiny (jídla a nápoje), ať jsou zpracované nebo nezpracované (syrové), i přísady do poživatin (např. koření). Nebezpečnost může být v potravině samé nebo v nevhodnosti zpracování. Jde o úmyslný ohrožovací trestný čin. K ohrožení zde dochází již tím, že pachatel má na prodej potraviny či jiné předměty, jejichž požití nebo užití k obvyklému účelu je nebezpečné lidskému zdraví. Nevyžaduje se, aby byly skutečně prodány. Za porušení důležité povinnosti vyplývající ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uložené podle zákona je třeba považovat porušení některé z mnoha možných důležitých povinností, které mají vztah k ochraně zdraví lidí. Aby bylo možné uznat, že jde o porušení důležité povinnosti vyplývající ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uložené podle zákona, musí soud zjistit, že mezi porušením této povinnosti a následkem trestného činu je příčinná souvislost. Ve vztahu k této okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby postačí ve smyslu § 17 písm. b) tr. zákoníku nedbalost. Těžkou újmou na zdraví, která zde musí nastat u nejméně dvou osob, je vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění, jestliže odpovídá jednomu z taxativně uvedených typů vymezených v § 122 odst. 2 písm. a) až i) tr. zákoníku. Také ve vztahu k této okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby podle odst. 3 § 156 tr. zákoníku postačí ve smyslu § 17 písm. a) tr. zákoníku nedbalost.

Trestného činu porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 odst. 1 druhá alinea tr. zákoníku se měli obvinění dopustit tím, že v rozporu s jiným právním předpisem uvedli do oběhu zboží bez kontrolních pásek k jeho označení pro daňové účely. Kontrolními pásky k označení zboží pro daňové účely se míní především kontrolní pásky určené ke značení lihu, ale i jakékoli jiné kontrolní pásky, které budou v budoucnu použity pro daňové účely. Kontrolní páskou je tedy páska určená ke značení lihu, který je na daňovém území České republiky vyroben nebo na daňové území České republiky dovezen [srov. § 2 písm. q) zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu a o změně zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu“]. Podle § 3 zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu a o změně zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, líh ve spotřebitelském balení vyrobený na daňovém území České republiky nebo na toto území dovezený musí být označen kontrolní páskou, nestanoví-li tento zákon jinak. Za uvádění do oběhu se považuje především prodej zboží bez nálepek, kontrolních pásek nebo jiných předmětů k jeho označení pro daňové účely, ale může to být i jakékoli jiné uvádění na trh, např. výměna za jiné zboží nebo i darování prodejci, který pak zboží bez nálepek dále prodává či jiným způsobem rozšiřuje mezi zákazníky. Uváděním do oběhu není jen prodej konečnému spotřebiteli, ale i převod takového zboží od výrobce na velkoobchodníka, neboť již tím výrobek obíhá na trhu, kterým se míní nejen trh maloobchodní, ale i velkoobchodní. Trestný čin podle § 244 odst. 1 tr. zákoníku je v alinea druhá trestným činem úmyslným, který musí zahrnovat všechny znaky zde uvedené.

Nalézací soud v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že obvinění poté, co z nezjištěného zdroje mimo oficiální prodejní a distribuční síť nabyli láhve s alkoholem neopatřené kontrolními páskami, tedy porušili ustanovení § 10 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, a čl. 14 a 18 Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, tedy získali potraviny zdravotně závadné, jejichž uvádění do oběhu je zakázáno, přičemž tím, že nabízené láhve alkoholu nebyly opatřeny kontrolními páskami, porušili ustanovení § 1 a § 2 zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu, kdy tento alkohol nabízeli k prodeji ve své prodejně za nápadně výhodnou cenu a bez vystavení stvrzenek o

prodeji, tedy účtenek, přičemž ve dvou případech prodali takovýto závadový alkohol jednak manželce poškozeného svědka K. B., a jednak poškozenému svědkovi Ing. V. F., kdy poté, co oba alkohol konzumovali, nastaly u nich velmi závažné zdravotní potíže spojené převážně s problémy se zrakem a oba, když navštívili lékaře, byli okamžitě hospitalizováni v nemocnici, a to na oddělení JIP, neboť v jejich krvi byla zjištěna hladina metanolu ve výši, která se blížila, resp. několikanásobně převyšovala normu, která je již ze soudně lékařského hlediska považována za toxickou, kdy za toxickou se považuje hladina 200 mg/l krve. Obvinění si byli vědomi toho, že prodávají nekolkovaný alkohol, tedy alkohol, který nepochází od osoby, která má statut výrobce nebo velkoprodejce alkoholických nápojů, a tedy si museli být vědomi toho, že alkohol, který prodávají, nemusel projít klasickou výrobou a může být potencionálně zdravotně závadný a škodlivý, tedy, že jeho prodejem mohou ohrozit život a zdraví konzumentů tohoto alkoholu. Oba obvinění jsou usvědčováni výpověďmi poškozených svědků K. B. a Ing. V. F., kteří shodně potvrdili, že závadný alkohol koupili v prodejně obviněných. Obvinění alkoholické nápoje prodávali za velmi nízkou cenu, kdy lze důvodně předpokládat, že tento nakoupili za ještě nižší cenu, než za jakou tento prodávali, a proto si museli být vědomi toho, že alkohol nepochází od oficiálního výrobce nebo velkoprodejce a může být tedy závadný. Obvinění si museli být vědomi toho, že se svým jednáním dopouští trestného jednání, neboť obviněná byla v minulosti trestně stíhána pro přečin porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 odst. 1 alinea druhá tr. zákoníku, kdy usnesením státního zástupce Okresního státní zastupitelství v Karviné ze dne 16. 3. 2011, č. j. 2 Zk 74/2011-8, bylo podání návrhu na její potrestání podmíněně odloženo se stanovením 6-ti měsíční zkušební doby a následně dne 3. 11. 2011 bylo rozhodnuto o jejím osvědčení. Navíc v uváděné trestní věci bylo rozhodnuto o zabrání věcí podle § 101 odst. 2 tr. zákoníku, a to cigaret a alkoholických nápojů neoznačených kontrolními páskami. Obžalovaný T. H. T. byl trestně stíhán v trestní věci Okresního soudu v Karviné vedené pod sp. zn. 5 T 75/2011, kdy rozsudkem Okresního soudu v Karviné ze dne 4. 10. 2011, č. j. 5 T 75/2011-226, který nabyl právní moci dne 29. 11. 2011, byl uznán vinným ze spáchání zločinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1 odst. 2 písm.c) tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 2 let, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 let, a dále mu byl uložen trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, a to různých druhů cigaret a různých druhů alkoholu, který nabyl od neznámé osoby bez účetních dokladů a bez označení platnými a příslušnými kontrolními páskami. Z uvedeného vyplývá, že obvinění měli zkušenost s prodejem nekolkovaných cigaret a alkoholu (srov. str. 15 – 17 odůvodnění rozsudku nalézacího soudu).

Odvolací soud překvalifikoval zvlášť závažný zločin ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty podle § 156 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 tr. zákoníku u obviněné B. T. na přečin ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty z nedbalosti podle § 157 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, kterého se měla dopustit tím, že z nedbalosti v rozporu s jiným právním předpisem měla na prodej potraviny, jejichž požití k obvyklému účelu je nebezpečné lidskému zdraví, porušila takovým činem důležitou povinnost vyplývající z jejího povolání a způsobila tímto činem těžkou újmu na zdraví. Jde o nedbalostní ohrožovací trestný čin. K ohrožení zde dochází již tím, že pachatel má na prodej potraviny či jiné předměty, jejichž požití nebo užití k obvyklému účelu je nebezpečné lidskému zdraví. Nevyžaduje se, aby byly skutečně prodány. Pokud jde o způsobení těžké újmy na zdraví v důsledku porušení důležité povinnosti, tato zvlášť přitěžující okolnost zde předpokládá jednak splnění podmínek stanovených v odstavci 2 písm. b), a to, že čin vymezený v odst. 1 byl spáchán proto, že pachatel porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, a současně způsobení tím těžké újmy na zdraví.

Odvolací soud překvalifikoval rovněž v případě obviněného T. H. T. zvlášť závažný zločin ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty podle § 156 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 tr. zákoníku na přečin ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty z nedbalosti podle § 157 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, kterého se měl dopustit tím, že z nedbalosti v rozporu s

jiným právním předpisem měl na prodej potraviny, jejichž požití k obvyklému účelu je nebezpečné lidskému zdraví, a způsobil takovým činem těžkou újmu na zdraví.

Odvolací soud potom v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že obviněný sice v odvolání namítá, že v prodejně nepracoval, pouze pomáhal a za zboží neodpovídal, nicméně z výpovědi obou poškozených jednoznačně vyplývá, že levný alkohol bez kontrolní pásky a dokladu o zakoupení jim byl opakovaně prodáván nejen obviněnou, ale i obviněným. Prodejnu tak sice provozovala obviněná, ale o předmětném neoznačeném zboží obviněný věděl, nabízel ho, šel pro něho mimo prodejnu a následně i bez dokladu prodal. Jeho trestní odpovědnost je tak bez pochybností prokázána. Odvolací soud se neztotožnil se závěry okresního soudu ohledně subjektivní stránky. V tomto konkrétním případě se nepodařilo prokázat, jakým způsobem závadný alkohol obvinění nabyli. Naopak bylo prokázáno, že obvinění alkohol z neoficiálních zdrojů prodávali několik let, poškození si ho od nich opakovaně kupovali a nikdy nedošlo k žádné újmě. Navíc k prodeji předmětného alkoholu popsaného ve skutkové větě došlo před medializací případů, kdy došlo k úmrtí osob v důsledku intoxikace metanolem. Z uvedeného vyplývá, že obvinění s ohledem na nelegální zdroj a okolnosti prodeje, kdy měli láhve alkoholu mimo prodejnu a prodávali je za nižší cenu, věděli, že se může jednat o zdravotně závadný alkohol nebezpečný pro lidské zdraví, ale s ohledem na předchozí okolnosti bez přiměřených důvodů spoléhali na to, že ke škodlivému následku nedojde. Krajský soud proto dospěl k závěru, že obvinění se dopustili jednání popsaného ve skutkové větě, avšak subjektivní stránka byla naplněna ve formě vědomé nedbalosti podle § 16 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku (srov. str. 10 – 11 odůvodnění rozsudku odvolacího soudu).

Nejvyšší soud přezkoumal oba rozsudky soudů nižších stupňů na podkladě předloženého spisového materiálu, přičemž se nejprve zabýval nejvyšším státním zástupcem namítanou formou zavinění ve vztahu k zvlášť závažnému zločinu ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty podle § 156 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 tr. zákoníku, resp. přečinu ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty z nedbalosti podle § 157 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, a dospěl k následujícím zjištěním a z nich vyplývajícím závěrům. V projednávané trestní věci obviněných T. se jedná o trestný čin ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty, který je v trestním zákoníku rozlišen formou zavinění do dvou samostatných ustanovení, a to do ustanovení § 156 a § 157 tr. zákoníku. Jak již bylo shora konstatováno, nalézací soud kvalifikoval jednání obviněných T. jako úmyslný zvlášť závažný zločin ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty podle § 156 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 tr. zákoníku, zatímco odvolací soud kvalifikoval jednání obviněné B. T. jako přečin ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty z nedbalosti podle § 157 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku a jednání obviněného T. H. T. jako přečin ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty z nedbalosti podle § 157 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku. Odvolací soud nedbalostní formu zavinění obou obviněných odvodil ze skutkových zjištění spočívajících v tom, že se nepodařilo prokázat, jakým způsobem závadný alkohol obvinění nabyli, naopak bylo prokázáno, že obvinění alkohol z neoficiálních zdrojů prodávali několik let, poškození si ho od nich opakovaně kupovali a nikdy nedošlo k žádné újmě, k prodeji alkoholu došlo před medializací případů, kdy došlo k úmrtí osob v důsledku intoxikace metanolem. Z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 6. 10. 2005, sp. zn. 8 Tdo 1161/2005, publikovaného pod č. T 848-II. v sešitě 21 Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, vyplývá, že při rozlišování mezi vědomou nedbalostí a nepřímým úmyslem je třeba hodnotit, zda důvody, pro které pachatel spoléhal, že nezpůsobí škodlivý následek, resp. účinek, mají charakter dostatečných důvodů. Při aplikaci na posuzovaný případ sehrály důležitou roli dva citované argumenty odvolacího soudu (několikaletý prodej alkoholu z neoficiálních zdrojů, aniž by se vyskytly jakékoliv problémy, a prodej v době před vypuknutím „metanolové aféry“ na podzim roku 2012), které lze z hlediska ustálené judikatury s přihlédnutím ke konkrétním skutkovým okolnostem tohoto případu považovat za požadované dostatečné důvody.

Především je třeba konstatovat, že z hlediska naplnění subjektivní stránky prodejnu sice provozovala obviněná B. T., ale o předmětném neoznačeném zboží a všech souvisejících otázkách z hlediska jeho zavinění obviněný T. H. T. dobře věděl, a to přesto, že v průběhu trestního řízení namítal, že v prodejně nepracoval, pouze pomáhal a za zboží neodpovídal, nicméně z výpovědi obou poškozených jednoznačně vyplývá, že levný alkohol bez kontrolní pásky a dokladu o zakoupení jim byl opakovaně prodáván nejen obviněnou, ale i obviněným, který jim toto zboží nabízel, šel pro něho mimo prodejnu a následně i bez dokladu prodal. Vzhledem k tomu, že jsou obvinění manželé, obviněný pracoval v uvedené prodejně potravin na základě tohoto svazku. Na základě provedených důkazů, lze jednoznačně uzavřít, že oba poměry a sortiment své prodejny znali, byli si vědomi toho, že prodávají v prodejně nekolkovaný alkohol, který nabyli pokoutným způsobem, a to bez dokladů a kolků, tedy museli si být vědomi toho, že jimi prodávané alkoholické nápoje mohou být závadné a také toxické. Na druhé straně však Nejvyšší soud považuje za podstatné pro posouzení subjektivní stránky jednání obviněné B. T. a obviněného T. H. T., že oba obvinění měli dlouhodobou zkušenost s prodávaným alkoholem, který nebyl označen kontrolními páskami, přičemž ovšem nikdy nezjistili, že by na základě takového alkoholu měly osoby, kterým ho prodali, jakékoli zdravotní potíže. Tomu odpovídají výpovědi poškozených, tj. K. B. (srov. č. l. 612 p. v. spisu) a Ing. V. F. (srov. č. l. 611 spisu), kteří u hlavního líčení vypovídali, že v prodejně obviněných nakupovali takový alkohol pravidelně, po dlouhou dobu a nikdy neměli žádné problémy na základě požitého alkoholu nakoupeného popsaným způsobem. Nejvyšší soud tak má za to, že tato skutková zjištění nevypovídají o srozumění obviněných T. s následkem jejich jednání, tedy že prodejem nekolkovaného alkoholu způsobí poškozeným těžkou újmu na zdraví. Jen ze skutečnosti, že obvinění nakupovali alkoholické nápoje zřejmě pokoutně a neověřili si jejich nezávadnost, ještě nelze s potřebnou mírou jistoty usuzovat na to, že při jeho prodeji zvažovali a předpokládali možnost ohrožení lidského zdraví. Jelikož v posuzovaném případě nebyl objasněn zdroj závadných alkoholických nápojů (v tomto smyslu je třeba chápat vyjádření krajského soudu v odůvodnění jeho rozsudku), má Nejvyšší soud za předčasné konstatování ve skutkové větě výroku rozsudku odvolacího soudu, že obvinění nabyli alkohol mimo oficiální distribuční síť. Z odůvodnění obou rozhodnutí nižších soudů nevyplývá jednoznačně, zda provedeným dokazováním bylo postaveno na jisto, zda zdroj dovolatelů stál mimo oficiální distribuční síť, byť skutková věta výroku o vině obou obviněných by takovému závěru mohla nasvědčovat, ale tato její část není podložena náležitým odůvodněním na základě provedených důkazů, tedy zatím je možno v dané věci jen uzavřít, že se nepodařilo objasnit výrobce lihovin ani jeho eventuální distribuční mezičlánek (obchodníka), neboť v tomto směru není nic podstatného uvedeno v odůvodnění rozsudků obou soudů nižších soudů. Za této důkazní situace, zejména když průmyslově vyráběný metanol je kapalina vzhledem i chutí podobná alkoholu a pokud ani na vyhotovení předmětných lahví nebylo nic nápadného s výjimkou chybějícího kontrolního pásku pro daňové účely (jak je patrné např. z protokolu o vydání věcí na č. l. 421 spisu), nelze spekulovat o tom, nakolik si obvinění mohli být vědomi rizika zdravotní závadnosti alkoholických nápojů neopatřených kontrolními páskami s ohledem na skutečnost, že je získávali od zatím neznámého dodavatele. Obvinění proto sice věděli, že prodej takto opatřeného alkoholu může porušit nebo ohrozit zájem na ochraně lidského zdraví, ale současně se mohli, byť bez přiměřených důvodů, spoléhat na to, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí, neboť se mohli domnívat, že jimi prodávané lihoviny odpovídají požadavkům na výrobu lihovin, v čemž je mohl utvrzovat i fakt, že alkoholické nápoje prodávali již delší dobu, přičemž až do předmětných případů ze srpna a září roku 2012 nebyla zjištěna jejich zdravotní závadnost. Nabytí důvodných pochybností u obviněných nelze dovozovat ani z toho faktu, že alkohol distribuovali s cenou výrazně nižší, než je běžná cena lihovin na trhu, protože při prodeji nezdaněných alkoholických nápojů na tzv. černém trhu je logické, že cena je vždy nižší než při jejich legálním prodeji. Na srozumění obviněných nelze usuzovat ani z notoriety uváděné nejvyšším státním zástupcem v dovolání, že ilegální alkohol potenciálně obsahuje zdraví škodlivé látky. Ústavní soud totiž jednoznačně vyložil, že způsob argumentace konstatováním údajné notoriety je při dokazování zavinění v trestním řízení nepřijatelný (k tomu srov. přiměřeně nález Ústavního soudu ze dne 17. 6. 2004, sp. zn. IV. ÚS 37/2003, publikovaný pod č. 81 ve sv. 33 Sb. nál. a usn. ÚS ČR, nález Ústavního

soudu ze dne 19. 6. 2014, sp. zn. III. ÚS 3255/13; dále viz i nález Ústavního soudu ze dne 1. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 433/2002, uveřejněný pod č. 49 ve sv. 33 Sb. nál. a usn. ÚS ČR). Při úvaze o formě zavinění obviněných T. nelze odhlédnout ani od důležitých časových souvislostí ve vztahu k sérii otrav metanolem (methyalkoholem), ke kterému došlo v České republice až v druhé polovině roku 2012, přičemž Policie České republiky zveřejnila první dva smrtelné případy takové otravy dne 6. 9. 2012 (http://www.denik.cz/z_domova/jedovaty-alkohol-zabil-tri-lidi-otravenych-pribyva-20120910.html;; http://cs.wikipedia.org). Obvinění prodali alkohol obsahující metylalkohol poškozeným v prvním případě nejpozději do 19. 8. 2012 a ve druhém případě právě dne 6. 9. 2012, přičemž zatím z provedeného dokazování nevyplývá, že by to bylo až po tomto zveřejnění. Závěr o vědomé nedbalosti obviněných T. ve vztahu k ohrožení zájmu na ochraně lidského zdraví před závadnými potravinami a jinými předměty, který učinil odvolací soud, je tedy za stávajícího stavu dokazování důvodný a nevznikají o něm rozumné pochybnosti. Obvinění podnikali v oblasti nákupu a prodeje potravin a vědomě ve snaze dosáhnout vyšších zisků nakupovali alkoholické nápoje z neznámého zdroje bez zákonného označení, což znamená, že mohli předvídat ohrožení zdraví lidí lihovinami, na kterých chybělo označení kontrolními páskami, které však primárně slouží pro daňové účely, byť jsou současně i zárukou toho, že při výrobě nápojů z lihu byly dodrženy stanovené výrobní normy a postupy. Proto jestliže obvinění nezachovali potřebnou míru opatrnosti, svědčí to o jejich nedbalosti, nikoli o úmyslném ohrožení zdraví závadnými potravinami nebo jinými předměty.

Pokud jde o rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15. 2. 1944, sp. zn. Rv II 530/43, na něž poukázal nejvyšší státní zástupce ve svém dovolání, Nejvyšší soud již ve svých dřívějších rozhodnutích zkonstatoval, že v citovaném rozhodnutí není řešena otázka konkrétní formy zavinění z hlediska trestní odpovědnosti pachatele za distribuci lihovin škodlivých pro zdraví lidí. Nejvyšší soud se v tomto rozhodnutí zabývá občanskoprávní odpovědností škůdce (hostinského) za újmu, kterou způsobil jinému podáním nápoje, o němž se domníval, že je nezávadný, a který obsahoval metylalkohol. Konkrétně pak v tomto rozhodnutí Nejvyšší soud posuzoval otázku, zda se může hostinský, který prodal zákaznici nápoj vyrobený z lihu zakoupeného na tzv. černém trhu, zprostit odpovědnosti za škodu, jež z toho vzešla, s poukazem na informaci o jeho údajné nezávadnosti, kterou získal od prodejce. Jak je patrné z odůvodnění citovaného rozhodnutí, Nejvyšší soud zde dovodil zavinění hostinského ve vztahu ke škodlivému následku i v uvedeném případě, a to s argumentem, podle něhož hostinský sice neměl podezření o obsahu metylalkoholu v lihu, ale měl je mít s ohledem na skutečnost, že věděl o tom, že líh procházel několika rukama a pochází z černého trhu. Nevyvinul tedy potřebnou opatrnost, kterou mu ukládá občanský zákoník, když se sám nepřesvědčil o údajné nezávadnosti lihu např. jeho chemickou zkouškou. Zde je ovšem třeba zmínit, že v posuzované trestní věci obviněných B. T. a T. H. T. byla posuzována jejich trestní odpovědnosti, a nikoli odpovědnost za škodu. Přitom podle obecného občanského zákoníku z roku 1811, jehož se týká citovaný judikát ze dne 15. 2. 1944, sp. zn. Rv II 530/43, k odpovědnosti za škodu postačovalo zavinění z nedbalosti (srov. § 1295 obecného občanského zákoníku z roku 1811). Tomu ostatně odpovídá i výše uvedená formulace, že hostinský „nevyvinul potřebnou opatrnost“, která odpovídá skutečnosti, že i nyní se zavinění v trestním právu posuzuje s přihlédnutím k požadavku na dodržení potřebné míry opatrnosti, ovšem právě jen v případě zavinění z nedbalosti (viz např. Kratochvíl, V. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 2. vydání. Praha: C: H: Beck, 2012, s. 292 až 300, Jelínek, J. a kol. Trestní právo hmotné. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, s. 222 až 228, Šámal, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 234 až 240, a rozhodnutí publikované pod č. 43/2002 Sb. rozh. tr.). Navíc zmíněné rozhodnutí, kterým argumentuje podané dovolání, nijak neřeší problematiku rozdílu mezi úmyslným zaviněním toho, kdo nezjistil metylalkohol v nabízených alkoholických nápojích, a jeho zaviněním z nedbalosti, ale zabývá se jen obecně otázkou zavinění (k tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2014, sp. zn. 5 Tdo 704/2014, a ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 5 Tdo 721/2014).

Následně se Nejvyšší soud zabýval námitkou dovolatele spočívající v tom, že „důležitou povinnost“ neporušila pouze obviněná T., ale rovněž i obviněný T. Podle nejvyššího státního zástupce postupoval správně okresní soud, když porušení důležité povinnosti shledal u obou obviněných, a to s odkazem na zákon o povinném značení lihu. Absence řádného označení kontrolními páskami bezprostředně souvisí s ohrožením lidského zdraví, resp. představuje jednu z jeho možných podmínek, neboť při výrobě a distribuci ilegálního alkoholu neoznačeného nálepkami k označení zboží pro daňové účely a jeho distribuci s cenou výrazně nižší, než je běžná cena lihovin na trhu, nejsou dodržovány a kontrolovány ze strany kompetentních státních orgánů výrobní normy a postupy pro výrobu lihovin a hygienické předpisy platné pro takovou výrobu. Proto není důvod omezovat povinnosti týkající se kontrolních pásek, resp. značení líhu výlučně ke skutkové podstatě přečinu podle § 244 tr. zákoníku.

Nalézací soud konkrétně podle výroku o vině svého rozsudku dovodil, že obvinění prodávaný alkohol získali z doposud nezjištěného zdroje mimo oficiální prodejní a distribuční síť, tedy od subjektu, který nemá statut obchodníka nebo výrobce alkoholu, nabyté láhve s alkoholem nebyly opatřeny kontrolními páskami, a tedy tímto svým jednáním porušili ustanovení § 10 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, a dále čl. 14 a 18 nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, obvinění tedy získali potraviny zdravotně závadné, jejichž uvádění do oběhu je zakázáno. Tím, že nabízené láhve obviněnými nebyly opatřeny kontrolními páskami, obvinění porušili ustanovení § 1 a § 2 zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu, přičemž takto získaný alkohol nabízeli k prodeji ve své prodejně za nápadně výhodnou cenu a bez vystavení stvrzenek o prodeji, tedy účtenek, čímž porušili důležitou povinnost uloženou podle zákona. Vzhledem k tomu, že jsou obvinění manželé, tak obviněný T. H. T., který svou podnikatelskou činnost již ukončil v roce 2011, pomáhal v této prodejně potravin. Oba tedy poměry a sortiment své prodejny znali, byli si vědomi toho, že prodávají v prodejně nekolkovaný alkohol, který nabyli pokoutným způsobem, a to bez dokladů a kolků, tedy museli si být vědomi toho, že jimi prodávané alkoholické nápoje můžou být závadné a také toxické. Pro tyto skutečnosti svědčí také způsob prodeje nekolkovaného alkoholu, když tento byl uschován mimo prodejní část prodejny a byl přinášen ze zadní části prodejny až na žádost zákazníka, který měl zájem o levný alkohol (srov. str. 16 – 17 odůvodnění rozsudku nalézacího soudu).

Oproti tomu odvolací soud se neztotožnil s názorem okresního soudu, že oba obvinění svým jednáním porušili důležitou povinnost vyplývající pro ně podle zákona (správně uloženou jim podle zákona) ve smyslu § 156 odst. 2 písm. c) [příp. § 157 odst. 2 písm. b)] tr. zákoníku. Uvedený závěr okresní soud zdůvodnil tím, že důležitá povinnost uložená podle zákona je naplněna porušením zákona č. 676/2004 Sb., o povinném označení lihu, když alkohol získaný bez kontrolních pásek nabízeli k prodeji ve své prodejně za nápadně nízkou cenu a bez vystavení stvrzenek o prodeji. Odvolací soud připomněl, že základní skutková podstata obsahuje souhrn běžných znaků a kvalifikovaná pak mimo běžných znaků obsahuje navíc jeden nebo více kvalifikujících znaků, což má za následek použití vyšší trestní sazby. V tomto případě je zřejmé, že základní skutková podstata ve vztahu k § 156 tr. zákoníku (příp. § 157 tr. zákoníku) je naplněna u obou obviněných tím, že v rozporu s obecným právním předpisem, zákonem č. 110/1997 Sb., měli na prodej potraviny, jejichž užití k obvyklému účelu je nebezpečné lidskému zdraví a podle krajského soudu, pokud by stejná ustanovení citovaného zákona měla vést k naplnění i kvalifikované skutkové podstaty, jednalo by se o přičítání rozhodného kvalifikačního momentu duplicitně a pro obviněné nepřiměřeně přísně. Okresní soud sice v této souvislosti poukazuje na zákon č. 676/2004 Sb., platný v předmětné době, nicméně je nutno uvést, že uvedený zákon má význam pro naplnění objektivní stránky skutkové podstaty přečinu podle § 244 tr. zákoníku a nikoli objektivní stránky trestného činu ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty ať již úmyslně, nebo z nedbalosti, neboť ne každá láhev bez kontrolní pásky musí být automaticky zdravotně závadná. Nelze proto dovodit porušení důležité povinnosti uložené podle zákona, avšak u obviněné B. T., která se trestné činnosti dopustila jako osoba samostatně výdělečně činná v oboru velkoobchod a maloobchod, a to v prodejně potravin, kde

vykonávala svoji živnost, lze dovodit porušení důležité povinnosti, která má za následek nebezpečí pro lidské zdraví, vyplývající z jejího povolání (srov. str. 12 odůvodnění rozsudku odvolacího soudu).

Nejvyšší soud k předestřeným závěrům odvolacího soudu podotýká, že uvedený soud pouze obecně odkazuje na živnostenské oprávnění a výkon povolání B. T., tedy na živnostenský zákon, aniž by blíže konkretizoval, která ustanovení uvedeného zákona dopadají na projednávaný případ (to pak vedlo i k tomu, že odvolací soud nezahrnul pod tento zákon rovněž obviněného T. H. T.). Přitom v tomto trestním řízení bylo prokázáno, že obviněná B. T. jako osoba samostatně výdělečně činná v oboru velkoobchod a maloobchod, vykonávající tuto živnost v prodejně potravin „B. T. v B.“, a její manžel, obviněný T. H. T., který v prodejně pracoval na základě manželského svazku s obviněnou B. T., společně prodávali sortiment prodejnou nabízený, tedy i alkoholické nápoje, které nebyly označeny kontrolami páskami ke značení lihu pro daňové účely, získávané od neznámé osoby v rámci svého podnikání, a to přestože věděli, že tyto lihoviny mohou obsahovat látky, které mohou způsobit ohrožení lidského zdraví, a takto jednali v rozporu se zákonnými předpisy upravujícími režim uvádění potravin do oběhu, a to ať už vnitrostátními, či nadnárodním. Obvinění konkrétně jednali v rozporu s předpisy a zákony týkajícími se potravin, zejména v rozporu s ustanovením § 10 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, který mj. zakazuje uvádět do oběhu potraviny jiné než zdravotně nezávadné; dále v rozporu s čl. 14 nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, a podle nějž potravina nesmí být uvedena na trh, není-li bezpečná, a v rozporu s čl. 18 téhož nařízení. Nejvyšší soud ve své ustálené judikatuře již dříve dovodil, že obvinění měli povinnost zachovat potřebnou míru opatrnosti a mohli předvídat ohrožení zdraví lidí lihovinami, na kterých chybělo označení kontrolními páskami. Takové označení sice primárně slouží pro daňové účely, ale současně je i jistou zárukou toho, že při výrobě nápojů z lihu byly dodrženy stanovené výrobní normy a postupy (srov. str. 7 odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2014, sp. zn. 5 Tdo 704/2014). Z uvedeného se tedy podává, že kontrolními páskami jsou lihoviny označovány zejména z daňových účelů, ovšem současně vypovídají také o tom, že jsou jimi opatřeny produkty, které prošly státní kontrolou a nepředstavují tedy pro konzumenty žádné zdravotní riziko. Obvinění tedy rovněž jednali v rozporu se zákonem č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu, ve znění účinném do 30. 11. 2013, který v ustanovení § 1 stanovil povinnost značit líh ve spotřebitelském balení, vyrobený na daňovém území České republiky nebo na toto území dovezený, ale i podmínky nakládání s lihem včetně způsobu jeho značení a evidence, a výkon státní správy a kontroly nad dodržováním povinností stanovených tímto zákonem včetně sankcí za jejich porušení. Jestliže oba obvinění B. T. a T. H. T. podle skutkových zjištění učiněných soudy nižších stupňů nakládali s lahvemi plněnými alkoholem, byli zároveň povinni dodržovat všechny shora citované předpisy. Nalézací soud tedy nepochybil, jestliže porušení důležité povinnosti shledal u obou obviněných, a to s odkazem na mj. zákon č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu. Pokud tedy obvinění T. měli na prodej a prodávali alkohol bez kontrolních pásek nebezpečný lidskému zdraví, porušili tak důležitou povinnost uloženou jim podle zákona, tj. podle zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu, a nikoliv jen blíže nespecifikované povinnosti vyplývající, a to pouze pro obviněnou B. T., ze živnostenského zákona, jak uváděl odvolací soud. Z těchto důvodů je třeba souhlasit s námitkou nevyššího státního zástupce, že absence řádného označení kontrolními páskami bezprostředně souvisí s ohrožením lidského zdraví, resp. představuje jednu z jeho možných podmínek, neboť při výrobě a distribuci ilegálního alkoholu neoznačeného nálepkami k označení zboží pro daňové účely a jeho distribuci s cenou výrazně nižší, než je běžná cena lihovin na trhu, nejsou dodržovány a kontrolovány ze strany kompetentních státních orgánů výrobní normy a postupy pro výrobu lihovin a hygienické předpisy platné pro takovou výrobu, a proto není důvod omezovat povinnosti týkající se značení líhu kontrolními páskami výlučně ke skutkové podstatě přečinu podle § 244 tr. zákoníku, kterým byli oba obvinění také uznáni vinnými, jak učinil v napadeném rozsudku odvolací soud. Byť je třeba s odvolacím soudem souhlasit, že nikoli každá láhev bez kontrolní pásky musí být automaticky zdravotně závadná, nelze přehlížet, jak již bylo uvedeno, že označení láhve kontrolní páskou zároveň dokládá legální nakládání s lihem

včetně způsobu jeho evidence, a výkon státní správy a kontroly nad dodržováním povinností s tím souvisejících, a proto je i zárukou toho, že při výrobě nápojů z lihu byly dodrženy stanovené výrobní normy a postupy. Proto právě v porušení § 1, § 2 a § 3 zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu, ve znění účinném do 30. 11. 2013, je třeba spatřovat porušení důležité povinnosti uložené podle zákona ve smyslu § 157 odst. 2 písm. b), resp. odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, a to sice v návaznosti na ustanovení § 10 odst. 1 písm. a), b), d) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, v platném znění, a čl. 14 a 18 nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 178/2002 ze dne 28. 1. 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, jež mají význam zejména z hlediska naplnění znaku „v rozporu s jiným právním předpisem“ podle § 157 odst. 1 tr. zákoníku, avšak aniž by porušení těchto potravinářských předpisů bylo zvažováno při naplnění zvlášť přitěžující okolnosti „porušení důležité povinnosti“ (a to s přihlédnutím k zákazu dvojího přičítání téže okolnosti)

Tomuto postupu nebrání skutečnost, že k uvedenému porušení zákona bylo současně přihlíženo i z hlediska přečinu porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 odst. 1 druhá alinea tr. zákoníku, neboť zákaz dvojího přičítání téže okolnosti platí jen při posuzování okolností v rámci skutkové podstaty téhož trestného činu. Neuplatňuje se při úvahách o možnosti jednočinného souběhu trestných činů v tom směru, že okolnost, která je znakem jednoho ze sbíhajících se trestných činů, by nemohla zároveň podmiňovat použití vyšší trestní sazby u jiného sbíhajícího se trestného činu (srov. stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2001, sp. zn. Tpjn 300/2000, publikované pod č. 14/2002-II. Sb. rozh. tr.).

Krajský soud v Ostravě se navíc při zaujetí shora citovaného právního názoru ohledně naplnění znaku „porušení důležité povinnosti uložené podle zákona“ ve smyslu § 157 odst. 2 písm. b), resp. odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, v případě obviněných T. odchýlil od své předchozí judikatury. Totožný senát 7 To Krajského soudu v Ostravě, byť v rozdílném složení, ale za stejného předsedy senátu, v obdobném případě, např. ve věci vedené pod sp. zn. 7 To 311/2013, v níž rozhodl rozsudkem ze dne 1. 10. 2013, u obviněného S. J. porušení důležité povinnosti uložené mu podle zákona dovodil. Senát 7 To Krajského soudu v Ostravě tedy ve dvou obdobných trestních kauzách rozhodl odlišně, aniž by současně tento svůj postup náležitě odůvodnil. Při takovém postupu senát 7 To Krajského soudu v Ostravě svým rozhodováním narušil požadavek předvídatelnosti meritorního rozhodnutí (k tomu srov. nález Ústavního soudu ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. I. ÚS 654/03, uveřejněný pod č. 27 ve sv. 32 Sb. nál. a usn. ÚS ČR, a dále např. nález Ústavního soudu ze dne 4. 4. 2013, sp. zn. I. ÚS 3271/12; dále i nález Ústavního soudu ze dne 31. 7. 2008, sp. zn. I. ÚS 777/07, uveřejněn pod č. 134 ve sv. 50 Sb. nál. a usn. ÚS ČR, nebo nález Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2010, sp. zn. I. ÚS 2502/09, uveřejněn pod č. 52 ve sv. 56 Sb. nál. a usn. ÚS ČR).

Nejvyšší soud má tedy za to, že v případě obou obviněných B. T. a T. H. T. došlo k porušení důležité povinnosti uložené jim podle zákona, jak správně dovodil nalézací soud. V té souvislosti považuje Nejvyšší soud za nutné zdůraznit, že povinnost dodržovat shora konstatované zákony upravující uvádění potravin do oběhu platily nejen pro B. T., která v předmětné prodejně potravin vykonávala svou živnost, ale stejně i pro obviněného T. H. T., který podle skutkových zjištění soudů obou nižších stupňů pracoval v této prodejně a spolu s ní i prodával sortiment prodejnou nabízený, tedy i alkoholické nápoje neznačené kontrolními páskami. Nejvyšší soud v tomto směru zejména opětovně odkazuje na ustanovení § 1 zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu, ve znění účinném do 30. 11. 2013, který zejména stanoví podmínky nakládání s lihem včetně způsobu jeho značení a evidence a výkon státní správy a kontroly nad dodržováním povinností stanovených tímto zákonem. Z hlediska práce obviněného T. H. T. a jím prováděného prodeje neoznačených alkoholických nápojů v předmětné prodejně, Nejvyšší soud považuje za potřebné přiměřeně poukázat na občanskoprávní rozhodnutí vydaná před účinností nového občanského zákoníku (zákona č. 89/2012, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „občanský zákoník“), neboť k trestné činnosti posuzované v této trestní

kauze došlo před jeho účinností, a to zejména na rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 23. 4. 1982, sp. zn. 2 Cz 13/82, publikovaný pod č. 16/1983 Sb. rozh. obč., a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 11. 2002, sp. zn. 22 Cdo 1174/2001 (publikovaný v časopise Soudní rozhledy č. 2/2003, str. 47). Ačkoliv předestřená judikatura upravuje zejména majetkové vztahy v rodině, zabývá se v té souvislosti rovněž společnou činností členů rodiny a jejich podílením se na vytváření trvalých hodnot vlastní prací v rámci rodinného podnikání. Na tomto základě je třeba dovodit rovněž u obviněného T. H. T. jeho podíl na fungování obchodu s potravinami, v němž prodával na základě manželského svazku s obviněnou B. T., tedy fakticky fungoval v předmětné prodejně jako spolupracující osoba (srovnej k tomu i daňové předpisy, které pojednávají o spolupracující osobě – viz zejména ustanovení § 7a a § 13 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění účinném do 31. 12. 2012), a proto i na něj dopadá povinnost respektovat zákony upravující uvádění potravin do oběhu, kterou však prodejem neznačených alkoholických nápojů porušil. Pouze pro úplnost Nejvyšší soud dodává, že dnes je již tato problematika upravena novým institutem občanského práva, kterým je rodinný závod. Podle § 700 občanského zákoníku se za rodinný považuje závod, ve kterém společně pracují manželé nebo alespoň s jedním z manželů i jejich příbuzní až do třetího stupně nebo osoby s manžely sešvagřené až do druhého stupně a který je ve vlastnictví některé z těchto osob. Tato úprava usiluje vyplnit prostor, kdy členové rodiny pro rodinný závod fakticky pracují, aniž se jejich práva a povinnosti spravují zvláště uzavřenou smlouvou (blíže srov. § 700 až § 707 občanského zákoníku, které však nelze aplikovat na projednávaný případ, neboť nebyly v době spáchání činů obviněných v účinnosti).

Z těchto důvodů Nejvyšší soud po přezkoumání věci shledal, že je naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy že napadený rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení skutku, resp. jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Z tohoto důvodu Nejvyšší soud k podanému dovolání nejvyššího státního zástupce podle § 265k odst. 1 tr. ř. za podmínky § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 5. 2014, sp. zn. 7 To 119/2014, podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Krajskému soudu v Ostravě přikázal, aby věc obviněných B. T. a T. H. T. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Toto rozhodnutí učinil v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání, neboť vzhledem k charakteru vytknutých vad je zřejmé, že je nelze odstranit ve veřejném zasedání.

V novém řízení se Krajský soud v Ostravě vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi a právními závěry, na které Nejvyšší soud shora poukázal, přičemž především znovu zejména posoudí, zda oba obvinění manželé B. T. a T. H. T. porušili důležitou povinnost uloženou jim podle zákona, tedy zda je na místě kvalifikovat jejich jednání mj. jako zločin ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty podle § 157 odst. 1, 2 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku. V té souvislosti se také blíže vypořádá s tím, zda obvinění prodávané alkoholické nápoje získali „z nezjištěných zdrojů mimo oficiální distribuční síť nikoli od výrobce či obchodníka oprávněného k obchodu s alkoholem“, jak je uvedeno ve skutkové větě výroku o vině v rozsudku odvolacího soudu, a to vzhledem k tomu, že odvolací soud současně v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že „v tomto konkrétním případě se nepodařilo prokázat, jakým způsobem závadný alkohol obvinění nabyli“, přičemž „naopak bylo prokázáno, že obvinění alkohol z neoficiálních zdrojů prodávali několik let …“, a to s ohledem na námitky uplatněné nejvyšším státním zástupcem v dovolání. Pokud pak bude odvolací soud v novém rozhodnutí opět argumentovat i tím, že „k prodeji předmětného alkoholu popsaného ve skutkové větě došlo před medializací případů, kdy došlo k úmrtí osob v důsledku intoxikace metanolem …“, je třeba, aby se vypořádal rovněž s tím, že Policie České republiky zveřejnila podle dostupných zdrojů první dva smrtelné případy takové otravy dne 6. 9. 2012 (http://www.denik.cz/z_domova/jedovaty-alkohol-zabil-tri-lidi-otravenych-pribyva-20120910.html; http://cs.wikipedia.org), přičemž obvinění prodali alkoholické nápoje obsahující metylalkohol

poškozeným v prvním případě nejpozději do 19. 8. 2012, ale ve druhém případě právě dne 6. 9. 2012.

Nejvyšší soud již jen připomíná, že podle § 265s odst. 1 tr. ř. je odvolací soud vázán shora uvedenými právními názory, které vyslovil v tomto rozhodnutí Nejvyšší soud, a je povinen provést úkony a doplnění, jejichž provedení Nejvyšší soud nařídil. V neposlední řadě je nutno také zdůraznit, že při odůvodňování nového rozhodnutí je třeba postupovat důsledně v souladu s ustanovením § 125 odst. 1 tr. ř., resp. § 134 odst. 2 tr. ř. Z odůvodnění musí být patrno, jak se soud vypořádal s obhajobou, proč nevyhověl návrhům na provedení dalších důkazů a jakými právními úvahami se řídil, když posuzoval prokázané skutečnosti podle příslušných ustanovení zákona v otázce viny a příp. i trestu. Z rozhodnutí odvolacího soudu musí být také zřejmé, jak se v případě podání odvolání soud druhého stupně vypořádal s námitkami uplatněnými obviněným v odůvodnění podaného opravného prostředku ve vztahu k napadeným výrokům rozsudku soudu prvního stupně.